

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
КАФЕДРА ПОЛІТОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціології та
управління

М. А. Лепський

“ ” 2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДВ 4.21 «Політична сфера суспільства»

напрямок підготовки 6.030104 – «Політологія»

спеціалізація політичний менеджмент і реклама

факультет соціології та управління

Робоча програма «Політична сфера суспільства» для студентів
за напрямом підготовки 6.030104 – «Політологія»
«29» серпня 2016. - 10 с.

Розробник: Мальована Юлія Геннадіївна, к.політ.н., доцент кафедри політології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політології
Протокол від «29» серпня 2016 року № 1
Завідувач кафедри _____ Є. Г. Цокур
“ _____ ” _____ 2016 року

Схвалено науково-методичною радою факультету соціології та управління
Протокол від «30» серпня 2016 року № 1
Голова _____ О.С. Маліновська

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки/ спеціальність, рівень вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень)	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 0301 - “Соціально-політичні науки”	За вибором	
Загальна кількість годин - 120	Напрямок підготовки 6.030104 – “Політологія”	Рік підготовки:	
		2-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4,5	Рівень вищої освіти: бакалаврський	Лекції	
		32 год.	
		Семінарські	
		16 год.	
		Самостійна робота	
		72 год.	
		Вид контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: проаналізувати структуру і особливості функціонування політичної сфери сучасного суспільства.

Завдання:

- засвоєння теоретичних уявлень про політичну сферу як сукупність інститутів і впорядкованих відносин, яка виступає як системне утворення;
- ознайомлення з методологічними підходами до аналізу сучасних проблем політичного життя;
- ознайомлення з різними типами сучасних держав, видами політичних конфліктів, постатями політичних лідерів та ін.
- з’ясування сутності і шляхів подолання проблем, з якими стикається політична сфера сучасних суспільств.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- ключові поняття і терміни дисципліни «Політична сфера суспільства»;
- структуру і функції політичної системи;
- типологію форм держави;
- типологію політичних партій і партійних систем;
- форми політичних процесів;
- сутність і типи політичної культури;
- ознаки і види політичного лідерства;
- зміст і типологію політичних конфліктів;
- сутність міжнародних відносин і глобалізації.

вміти:

- фахово тлумачити основні поняття дисципліни;
- визначати актуальні проблеми розвитку політичної сфери суспільства на сучасному етапі;

- аналізувати особливості трансформації інститутів політичної системи на сучасному етапі розвитку;
- прогнозувати наслідки процесів, які відбуваються у політичній сфері: глобалізації, політичних конфліктів тощо.

1. Програма навчальної дисципліни

Розділ I. Політичні інститути і процеси.

Тема 1. Політична сфера як системне утворення.

Тема 2. Політична система.

Тема 3. Держава як основний інститут політичної системи.

Тема 4. Партії і партійні системи.

Тема 5. Політичні процеси.

Розділ II. Соціальні засади сучасної політики. Міжнародні відносини.

Тема 1. Політична культура.

Тема 2. Політичне лідерство у сучасному світі.

Тема 3. Соціально-політичні конфлікти.

Тема 4. Сутність міжнародних відносин. Глобалізація.

2. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього го	у тому числі				
		л	с/п	лаб	сам.роб.	Інд.завд.		л	с/п	лаб	сам.роб.	Інд.завд.
1	2	3	4	5	6	8	9	10	11	12		
Розділ 1. Політична сфера як системне утворення. Політичні інститути і процеси												
Тема 1. Політична сфера як системне утворення.	10	4	2			4						
Тема 2. Політична система	10	2				8						
Тема 3. Держава як основний інститут політичної системи	12	4	2			6						
Тема 4. Партії і партійні системи	14	2	2			10						
Тема 5. Політичні процеси	14	4	2			8						
Разом за розділом 1	60	16	8			36						
Розділ 2. Соціальні засади сучасної політики. Міжнародні відносини												

Тема Політична культура	1.	14	4	2			8						
Тема Політичне лідерство у сучасному світі	2.	12	2	2			8						
Тема Соціально- політичні конфлікти	3.	18	4	2			12						
Тема Сутність міжнародних відносин. Глобалізація	4.	16	6	2			8						
Разом за розділом 2		60	16	8			36						
Усього годин		120	32	16			72						

3. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Політична сфера як системне утворення.	4
2	Політична система	2
3	Держава як основний інститут політичної системи	4
4	Партії і партійні системи	2
5	Політичні процеси	4
6	Політична культура	4
7	Політичне лідерство у сучасному світі	2
8	Соціально-політичні конфлікти	4
9	Сутність міжнародних відносин. Глобалізація	6
	Усього:	32

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Політична сфера як системне утворення.	2
2	Держава як основний інститут політичної системи	2
3	Партії і партійні системи	2
4	Вибори і виборчий процес	2
5	Політична культура суспільства	2
6	Політичне лідерство	2
7	Соціально-політичні конфлікти	2
8	Сутність міжнародних відносин. Глобалізація	2
	Усього:	16

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Політична сфера як системне утворення.	4
2	Політична система	8
3	Держава як основний інститут політичної системи	6
4	Партії і партійні системи	10
5	Політичні процеси	8
6	Політична культура	8
7	Політичне лідерство у сучасному світі	8
8	Соціально-політичні конфлікти	12
9	Сутність міжнародних відносин. Глобалізація	8
	Усього:	72

8. Методи навчання

Методи викладання: провідною організаційною формою і методом навчання є лекція. У рамках дисципліни «Політична сфера суспільства» найчастіше використовується пояснювально-ілюстративний метод, за допомогою якого забезпечується системний характер засвоєння знань.

На лекції за допомогою методу пояснення характеризуються певні стани, розкриваються істотні властивості, внутрішня структура матеріалу, що вивчається.

Доцільне проведення лекції з елементами бесіди, що активізує мислення студентів і процес пізнання загалом. Під час бесіди засвоюються нові знання і закріплюються засвоєні раніше.

В контексті окремих тем можливе проведення лекції проблемного викладу, коли викладач, порушивши проблему, висловлює свої міркування, доводить істинність положень, звертає увагу студентів на нерозв'язані наукою питання, окреслює можливі напрями їх розв'язання. Можливе також проведення лекції проблемного засвоєння – на ній основний навчальний матеріал вивчається шляхом самостійного (частково чи повністю) розв'язання проблем самими студентами.

Методи учіння: 1) *семінарські заняття*, мета яких – забезпечити вироблення навичок і вмінь застосовувати знання для розв'язання практичних і теоретичних завдань. Студенти повинні опрацювати рекомендовану літературу в повному обсязі і законспектувати основні положення, висвітлені у наукових публікаціях. На семінарських заняттях широко застосовуються методи активізації навчальної діяльності студента, а саме навчальна дискусія у формі аналізу конкретних ситуацій, мозкової атаки, дискусії. Завданням викладача є формування у студента навичок участі у дискусії: вміння вислухати опонента, толерантності, здатності аргументувати власну думку тощо. Використовується проблемний метод, а також частково-пошуковий, тому що саме під час обговорення питань на семінарських заняттях можливий пошук відповідей на проблемні питання. Щодо студентів з низьким рівнем підготовленості застосовується репродуктивний метод. Для студентів більш високого рівня підготовленості використовується дослідницький метод, що досягається шляхом орієнтації їх на виконання складних завдань.

2) *самостійна робота* – результати роботи можуть фіксуватися як бібліографічний огляд, письмовий відгук з відображенням власної позиції, конспект наукових статей. Передбачається виконання студентами практичних завдань з метою формування і закріплення навичок самостійної аналітичної роботи, а саме: написання аналітичних записок про стан політичних явищ і процесів, прогнози їх розвитку, шляхи подолання проблем; написання есе – виду наукової роботи, який є неформалізованим викладом власних думок.

Дисципліна «Політична сфера суспільства» передбачає використання інноваційних освітніх технологій, насамперед інформаційних та інтерактивних, зокрема, електронних презентацій навчального матеріалу, «круглих столів» та інших.

9. Методи контролю

Контроль рівня знань студентів щодо засвоєння ними тем з дисципліни «Політична сфера суспільства» включає поточний і підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретних завдань.

1. Робота на лекції: ведення конспекту, відповіді на питання, які виникають під час проведення лекції – 0,5 бали.

2. Доповнення на семінарському занятті – до 2 балів (в залежності від глибини доповнення).

3. Участь у семінарському занятті шляхом підготовки повноцінної відповіді на питання з використанням наукової літератури – від 1 до 4,5 балів.

Оцінювання відповідей на семінарському занятті:

4,5 - 4 бали – чітка повна змістовна відповідь на питання, оперування багатьма теоретичними джерелами, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування власної авторської позиції;

3 бали – все вище перелічене, але при відсутності авторської позиції;

2 бали – змістовне доповнення;

1 бал – невелике доповнення;

1 бал – поверховий виклад матеріалу;

0 балів – відсутність відповіді.

Поточний контроль також включає завдання для самостійного опрацювання і індивідуальні навчально-дослідні завдання. Поточний контроль має виховний характер, тому що спрямований на стимулювання у студентів прагнення систематично самостійно працювати над навчальним матеріалом і підвищувати свій рівень знань.

Підсумковий контроль проводиться по закінченні вивчення курсу з метою оцінювання результатів вивчення навчального курсу на завершальному етапі.

Оцінювання екзамену:

10 балів – виконання тестових завдань;

10 балів – практична індивідуальна робота;

10 балів – теоретичне питання;

10 балів – теоретичне питання.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота				Екзамен	Сума
Атестація 1		Атестація 2			
Форми роботи	К-ть балів	Форми роботи	К-ть балів		
1. Робота на лекції: конспект, відповіді на питання, які виникають під час проведення лекції	4	1. Робота на лекції: конспект, відповіді на питання, які виникають під час проведення лекції	4		4
2. Доповнення на семінарі	8	2. Доповнення на семінарі	8		16
3. Повноцінна відповідь на семінарі	18	3. Повноцінна відповідь на семінарі	18		40
Разом	30	Разом	30		60
				40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ЗА ШКАЛОЮ ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

11. Методичне забезпечення

1. Горло Н.В. Політична сфера суспільства: Навчально-методичний посібник до семінарських занять та індивідуальної роботи для студентів факультету соціології та управління напряму підготовки "Політологія". – Запоріжжя: ЗНУ, 2011. – 72 с.
2. Політична сфера суспільства: Навчальна програма курсу / Укладач: Горло Н.В. – Запоріжжя: ЗНУ, 2012. – 10 с.
3. Робоча програма навчальної дисципліни «Політична сфера суспільства» для студентів за напрямом підготовки 6.030104 – «політологія»
4. Методичне забезпечення семінарських, практичних занять з курсу «Політична сфера суспільства»
5. Методичне забезпечення самостійної роботи з курсу «Політична сфера суспільства»
6. Методичні матеріали для заочного відділення з курсу «Політична сфера суспільства»
7. Перелік питань до заліку з курсу «Політична сфера суспільства»
8. Контрольні завдання і тести з курсу «Політична сфера суспільства»
9. Карта забезпечення навчальною літературою з курсу «Політична сфера суспільства»
10. Електронні презентації до тем дисципліни «Політична сфера суспільства»

12. Рекомендована література

Нормативні акти

1. Акт проголошення незалежності України 24 серпня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 38. – Ст.502.
2. Декларація про державний суверенітет України // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1990. – №31. – Ст.429.
3. Закон України „Про політичні партії” від 5 квітня 2001 року // Голос України. – 2001. – 21 травня.
4. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

Основна

1. Бандурка А.М., Друзь В.А. Конфліктологія. – Харьков: Университет внутренних дел, 1997. – 356 с.

2. Бебик В.М. Політологія для політика і громадянина: Монографія. – К.: МАУП, 2003. – 424 с.
3. Білоус О.А. Політико-правові системи. Світ і Україна. – К.: АМУПП, 2008. – 198 с.
4. Василенко И.А. Политическая глобалистика. – М.: Логос, 2000. – 358 с.
5. Кухта Б., Теплоухова Н. Політичні еліти і політичне лідерство. – Львів: Кальварія, 1996. – 221 с.
6. Обушний М. Партологія / М. Обушний, М. Примуш, Ю. Шведа. – К.: Арістей, 2006. – 432 с.
7. Орлова Т.В. Історія сучасного світу. – К.: Знання, 2006. – 551 с.
8. Практикум з політології / За ред. Ф.М. Кирилюка. – К.: Комп'ютерпрес, 2003. – 622 с.
9. Цыганков П.А. Теория международных отношений. – М.: Гардарики, 2003. – 587 с.
10. Шаповал В.Н. Вищі органи сучасної держави. Порівняльний аналіз. – К.: Програма Л, 1995. – 136 с.
11. Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки): Підручник. – К.: Либідь, 2002. – 576 с.

Додаткова

1. Аклаев А.Р. Этнополитическая конфликтология. Анализ и менеджмент. – М.: Дело, 2005. – 472 с.
2. Бжезинский З. Великая шахматная доска. – М.: Международные отношения, 2005. – 256 с.
3. Бусыгина И.М. Политическая регионалистика. – М.: МГИМО, РОССПЭН, 2006. – 280 с.
4. Вебер М. Политика как призвание и профессия // Вебер М. Избранные произведения. – М.: Прогресс, 1990. – С. 643-705 с.
5. Гелд Д., Мак-Грю Е. Глобалізація / антиглобалізація. – К.: К.І.С., 2004. – 180 с.
6. Гірник А., Бобро А. Конфлікти: структура, ескалація, залагодження. – К.: Вид. Соломії Павличко „Основи”, 2003. – 172 с.
7. Головатий М.Ф. Мистецтво політичної діяльності: Навч. посіб. – К.: МАУП, 2002. – 176 с.
8. Дергачев В.А. Геополитика. – М.: Юнити-Дана, 2004. – 256 с.
9. Дюверже М. Политические партии. – М.: Академический проект, 2000. – 538 с.
10. Каменская Г.В., Радионов А.Н. Политические системы современности: Учеб. пос. – М.: Онега, 1994. – 222 с.
11. Котигоренко В.О. Етнічні протиріччя і конфлікти в сучасній Україні: політологічний концепт. – К.: Світогляд, 2004. – 722 с.
12. Кравчук М.В. Теорія держави і права (опорні конспекти). – К.: Атіка, 2003. – 288 с.
13. Пахарев А. Лідерство в політике. – К.: Вища школа, 1998. – 96 с.
14. Політична система сучасної України: особливості становлення, тенденції розвитку: Навч. посіб. / За ред. Ф.М. Рудича. – К.: Парламентське вид-во, 2002. – 326 с.
15. Політичні партії в Україні: Інформ.-довід. вид. – 2-ге вид., доп. – К.: Атіка, 2005. – 438 с.
16. Політологія: Курс лекцій / І.С. Дмитрів, О.М. Рудакевич, З.С. Сокол та ін. – Тернопіль: Астон, 2003. – 159 с.
17. Пугачёв В.П. Основы политики: личность, элита, лидерство. – М.: Знание, 1991. – 56 с.
18. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: Підручник / Пер. з рос. – Харків: Консум, 2001. – 656 с.
19. Цвих В.Ф. Профспілки у громадянському суспільстві: теорія, методологія, практика: Монографія. – К.: ВПЦ „Київський університет”, 2002. – 376 с.
20. Шведа Ю. Партії та партійна система України: Навч. посіб. – Львів: ЦПД ЛНУ ім. І. Франка, 2001. – 132 с.
21. Щербинина Н.Г. Теории политического лидерства. – М.: Весь мир, 2004. – 184 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Арон Р. Демократия и тоталитаризм [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.politology.vuzlib.net/book_o122_6.html

2. Грушкин Д.В. Право народов на самоопределение: идеология и практика: Материалы к семинару, 22-23 марта 1997 г., г. Москва. – М.: Звенья, 1997. – 48 с. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://library.khpg.org/files/docs/prava.pdf>
3. Дюверже М. Политические партии [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.politology.vuzlib.net/book_o206_7.html
4. Колодій А. Український федералізм: політичні аспекти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.politstudies.ua
5. Тоффлер Э., Тоффлер Х. Война и антивоина. Что такое война и как с ней бороться. Как выжить на рассвете XXI века. – М.: Аст: Транзиткнига, 2005. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://alt-future.narod.ru/Future/Toffler4/war_4.htm
6. Тоффлер Э. Шок будущего. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.chronos.msu.ru/RREPORTS/toffler_shok/toffler_shok.htm
7. Тоффлер Э. Политика Третьей Волны. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://filosof.historic.ru/books/item/f00/s00/z0000266/index.shtml>
8. <http://www.nbuv.gov.ua> Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського
9. <http://nplu.kiev.ua> Національна парламентська бібліотека України
10. <http://www.library.ukma.kiev.ua> Наукова бібліотека НаУКМА
11. <http://www.vusnet.ru/biblio/> Библиотека Русского гуманитарного университета
12. <http://www.e-lib.info> Електронна бібліотека
13. <http://www.lp-ua.info> Український соціально-гуманітарний науковий журнал "Людина і політика"

Погоджено _____
відділ з навчальної роботи
« _____ » _____